

महाराष्ट्र शासन

व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय,
सिड्डील लाईन्स, नागपूर - ४४० ००१-०९

अनुसूचित जमातीचे जात वेधता धारक व अदला प्राप्त उमेदवारांसाठी
सरळसेवा भरती प्रक्रीया सन २०१९-२०२०

आसन क्रमांक

--	--	--	--	--

प्रश्नपत्रिका

पदाचे नाव :: कनिष्ठ लिपीक
लेखी परिक्षा

एकूण प्रश्न : १००
एकूण गुण : २००
वेळ : १.३० तास

परिक्षार्थीसाठी सुचना ::

- १) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- २) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- ३) प्रश्नपत्रिकेमधील उत्तरांच्या पर्यायांचे क्रमांक अ, ब, क व ड अथवा क्र. १, २, ३, ४ असं आहेत त्यांचे उत्तर खालीलप्रमाणे नोंदवावे.
अ किंवा १ - A ब किंवा २ - B क किंवा ३ - C ड किंवा ४ - D
- ५) प्रश्नपत्रिकेवर परिक्षार्थीना परिक्षा वेळक क्रमांक लिहावा.
- ६) परिक्षार्थीनी आपापसात प्रश्नपत्रिकेची अदलाबदल करू नये तसे आढळून आल्यास दोन्ही परिक्षार्थींवर नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ७) प्रश्नपत्रिकेवर कोणत्याही खुणा अथवा चिन्हे अथवा आकडे यापैकी काहीही काढू नये.
- ८) प्रश्नपत्रिकेच्या मुखपृष्ठाच्या मागेल बाजूस आवश्यकता भासल्यास काचव काम करावे.
- ९) मुळ प्रश्नपत्रिका ओ. एम्. आर. OMR उत्तरपत्रिकेसोबत परत करावी.

1. दिलेल्या समानार्थी शब्दाचा योग्य पर्याय ओळखा.

(अ) क्रीडा-क्रीडांगण (ब) खजिना-खान (क) उत्कर्ष-भरभराट (ड) अंबर-उंबर

2. दिलेल्या शब्दातील शुद्ध शब्द ओळखा.

(अ) उदरी (ब) अनील (क) उज्वल (ड) उध्वस्त

3. 'चंद्र डगामागे लपला' या वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा प्रकार ओळखा.

(अ) केवलप्रयोगी अव्यय (ब) उभयान्वयी अव्यय
(क) शब्दयोगी अव्यय (ड) क्रियाविशेषण अव्यय

4. 'आपले काम करून घेईपर्यंत गोड गोड बोलणे'

या अर्थाची अचूक म्हण ओळखा.

(अ) देश तसा वेश (ब) खाण तशी माती
(क) कामापुरता मामा (ड) गरज सरो वैद्य मरो

5. खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दातील नामाचे सामान्य रूप ओळखा.

'सशाला चार पाय असतात.

(अ) ससा (ब) सशा (क) सशाला (ड) ससाला

6. खालील चिन्हांपैकी अर्धविराम कोणता ते ओळखा.

(अ) ? (ब) ! (क) : (ड) ;

7. अशुद्ध शब्द ओळखा.

(अ) माहिती (ब) जीवन (क) भूगोल (ड) परिक्षा

8. खालीलपैकी चुकीचा पर्याय असलेला पर्याय निवडा.

(अ) वस्तुचे - भंडार (ब) लाकडाची - मोळी
(क) शिपायांची - पलटण (ड) केळ्यांचा - झुंबका

9. दिलेला शब्द व त्याचा अर्थ यानुसार चुकीची जोडी असणारा पर्याय निवडा.

(अ) अरण्य- जंगल (ब) आई-माता
(क) अश्व-विश्व (ड) आकाश-गगन

10. खालील दिलेल्यापैकी शुद्ध शब्द ओळखा.

अ) नऊरात्र ब) नवरात्र क) नवरात ड) नऊरात

11. 'पंघरवडा' या सामासिक शब्दाचा समास ओळखा.

अ) कर्मधारय समास ब) द्वंद्व समास क) द्विगु समास ड) अव्ययीभाव समास

12. ऊन, हून, कोणत्या विभक्तीचे प्रत्यय आहे ते ओळखा.

अ) प्रथमा ब) पंचमी क) षष्ठी ड) सप्तमी

13. खालीलपैकी पुल्लिंगी शब्द ओळखा.

अ. मात ब. नात क. मात ड. जात

14. सारे भारतीय माझे बांधव आहेत.

अ. प्रश्नार्थी ब. उद्गारार्थी क. आज्ञार्थी ड. विधानार्थी

15. गटात न बसणारा शब्द ओळखा.

अ. सूत ब. भ्राता क. बंधू ड. भाऊ

16. 'नद्या' या शब्दाचे मूळ रूप लक्षात घेतल्यास त्याचे लिंग कोणते?

अ. पुल्लिंग ब. स्त्रीलिंग क. नपुंसकलिंग ड. उभयलिंग

17. माणसाने इतरांचा द्वेष करू नये. (विभक्ती ओळखा)

अ. द्वितीया ब. तृतीया क. चतुर्थी ड. पंचमी

18. पुढीलपैकी कोणत्या समासातील दोन्ही पदे गौण असतात ?

अ. बहुव्रीही ब. द्वंद्व क. तत्पुरुष ड. अव्ययीभाव

19. 'औषध नलगे मजला' वाक्यातील अलंकार ओळखा.

अ) उत्प्रेक्षा ब) श्लेष अलंकार क) अनुप्रास ड) रूपक

20. योग्य पर्याय निवडा—

अ) कवतूक ब) कवतुक क) कौतुक ड) कौतूक

21. जे शब्द नामाऐवजी वापरतात त्यांना काय म्हणतात ?

अ) क्रियापद ब) सर्वनाम क) कर्म ड) विशेषण

22. 'तुम्ही स्वतः या किंवा तुमचा भाऊ आला तरी चालेल' या वाक्याचा प्रकार सांगा

अ) केवळ वाक्य ब) मिश्र वाक्य क) संयुक्त वाक्य ड) यापैकी नाही

23. 'पाणी-बिणी, माणस-बिणस' हे शब्द कोणत्या वर्गातील आहेत ?

अ) पूर्णाभ्यस्त ब) अंशाभ्यस्त क) सिध्द ड) यापैकी नाही

24. 'राजू गाणे गातो' या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

अ) कर्तरी प्रयोग ब) कर्मणी प्रयोग क) भावे प्रयोग ड) यापैकी नाही

25. आभाळागत माया तुझी आम्हावरी राहू दे या पंक्तीतील अलंकार ओळखा.

अ. उपमा ब. व्यतिरेक क. उत्प्रेक्षा ड. रूपक

26. Choose the alternative for the set of words

A man of bad habits.

A) Moody B) Cynical C) Introvert D) Eccentric

Direction(Q 27 to Q 28) – Find out the meaning of the Idiom and phrases-

27. Hand and Glove

- A) Intimate B) Gloves C) enemy D) Hand ring

28. Make head and tail

- A) believe it B) remember it C) understanding it D) face it.

29. Find the Plural form of

Stomach

- A) Stomaches B) stomachs C) Stomachis D) stomachys

Fill in the blanks with appropriate alternatives. (Q30 & Q31)

30. These medicines are _____ for curing cold.

- A)real B)proper C)effective D)powerful

31. _____ water that was in the pot evaporated.

- a)little b)a little c)the little d)none of these

32. Give one word substitute for

One who loves mankind.

- A)Optometrist B)Philanthropist C)Common man D) Anthropologist

33. Give one word substitute for

The one who study on the life of birds

- A) geologist B) Ornithologist C) botanist D) anthropologist

34. Give the Antonyms of

Sanction

- A) Allow B) Threat C) Forbid D) Common

35) Give the Antonyms of Hostile

- A) adverse B) friendly C) contrary D) holy

36. Choose the plural of the given word- Valley

- A)Valley B)Valleys C)Vallies D)Valleyes

37. Which kind of pronoun is 'each other'

- A)Reciprocal pronoun B)Relative pronoun
C)Reflexive pronoun D)Personal pronoun

38. Which of the following is an abstract noun

- A)Height B)bunch C)cute D)Village

39. Everyone should be ----- of his rights as well as duties.

- (A) conspicuous (B) concern (C) conscious (D) conscientious

40. A person who has unusual or remarkable abilities.

- (A) freak (B) marvel (C) fraud (D) prodigy

41. Choose the correct pair Head : Cap

- (A) Finger : Ring (B) Knee : Leg (C) Head : Hair (D) Jaw : Tooth

Fill In the Blanks (Sr no 42 to 46)

42. I ----- a single word he says.

- (A) not believe (B) don't believe (C) not believing (D) will not believe

43. The smoke went ----- the chimney.

- (A) by (B) in (C) up (D) on

44. How many students in our class ----- from Koria?

- (A) comes (B) come (C) coming (D) are coming

45. I am tired ----- writing to him.

- (A) with (B) of (C) by (D) from

46. His bad driving almost ----- an accident.

- (A) created (B) caused (C) resulted (D) made

47. Choose the correct synonym for Fragile :

- (A) valid (B) delicate (C) frank (D) incapable

48. Choose the correct spelling.

- A) Cycology (B) Psychology (C) Pycology (D) Psycology

49. A man who rarely speaks the truth.

- (A) Crook (B) Liar (C) Scoundrel (D) Hypocrite

50. When the morning ----- , the murder was discovered.

- (A) came (B) happened (C) arrived (D) occurred

51. 2019 चा दादासाहेब फाळके पुरस्कार कोणाला मिळाला आहे ?

- अ) शाहरुख खान ब) माधुरी दिक्षीत क) अमिताभ बच्चन ड) बच्चु कडू

52. वातावरणात सर्वात जास्त असणारा वायू कोणता ?

- अ) नायट्रोजन ब) ऑक्सिजन क) अरगॉन ड) कार्बन

53. मालदांडी ही कोणत्या पीकाची जात आहे ?

- अ) गहु ब) तांदूळ क) मका ड) ज्वारी

54. क्रांतिसिंह ही उपाधी कोणाला वापरली जाते ?
 अ) नाना पाटेकर ब) नाना पटोले क) नानासाहेब गोरे ड) नाना पाटील
55. आयोडिन अभावी होणारा रोग कोणता ?
 अ) विषमज्वर ब) गलगंड क) कावीळ ड) खरूज
56. जायकवाडी प्रकल्प कोणत्या नदीवर आहे ?
 अ) गोदावरी ब) कृष्णा क) गंगा ड) सीमा
57. रोजगार हमी योजनेचा प्रयोग सर्वप्रथम करणारे भारतातील राज्य कोणते ?
 अ) कर्नाटक ब) गुजरात क) तामिळनाडू ड) महाराष्ट्र
58. पृथ्वीची सावली चंद्रावर पडणे म्हणजे.....होय ?
 अ) चंद्रग्रहण ब) अमावस्या क) सूर्यग्रहण ड) मूकंप
59. आम्लधर्मीय मृदा सुधारणेसाठी खालीलपैकी काय वापरले जाते ?
 अ) चुना ब) जिप्सम क) गंधक ड) यापैकी नाही
60. पुढिलपैकी मानव निर्मित आपत्ती कोणती ते सांगा ?
 अ) त्सुनामी ब) दीज कोसळणे क) इमारत कोसळणे ड) महापूर
61. अपर्णा पोपट कोणत्या खेळाशी संबंधित आहे ?
 अ) बॅडमिंटन ब) क्रिकेट क) हॉकी ड) टेनिस
62. भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे मुख्य कार्यालय कोठे आहे ?
 अ) नाशिक ब) मुंबई क) दिल्ली ड) नागपूर
63. ब्रह्मोस हे कशाचे नाव आहे ?
 अ) यान ब) विमान क) क्षेपणास्त्र ड) रडार
64. भारतातील एकमेव ब्रह्मदेवाचे मंदिर कोठे आहे ?
 अ) आसाम ब) उटी क) पुष्कर ड) सातारा
65. राष्ट्रीय विज्ञान दिवस कधी साजरा केला जातो ?
 अ) 28 मे ब) 18 जून क) 11 जूलै ड) 28 फेब्रुवारी
66. शहाजहान ने ताजमहल कितव्या शतकात बांधला ?
 अ) 12 ब) 14 क) 17 ड) 13
67. राष्ट्रपती पदासाठी किमान वयोमर्यादा किती वर्षे असते ?
 अ) 45 ब) 21 क) 40 ड) 35

68. अग्निव भारत संघटनेचे संस्थापक कोण ?

- अ) वि. दा. सावरकर ब) भगतसिंग
क) म. गो. रानडे ड) लोकहितवादी

69. शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक कोणत्या गडावर झाला होता ?

- अ) शिवनेरी ब) सिंहगड क) रायगड ड) राजगड

70. एखाद्या प्रकाश शलाकेने हवेतून पाण्यामध्ये प्रवेश केल्यानंतर तिचा वेग —

- अ) वाढतो ब) कमी होतो क) पुर्वी इतकाच राहतो ड) मोठ्याप्रमाणावर राहतो

71. नक्सलवाद्यांच्या बंदोबस्तासाठी कोब्रा बटालियन कोणत्या राज्याने स्थापन केलेली आहे ?

- अ) महाराष्ट्र ब) छत्तिसगड क) झारखंड ड) तेलंगाणा

72. भारताची नाईटिंगेल म्हणून कोणती व्यक्ती ओळखली जाते ?

- अ) विजयालक्ष्मी पंडीत ब) कॅप्टन लक्ष्मी स्वामीनाथन
क) सरोजीनी नायडू ड) डॉ. अंणी बेझंट

73. संसदेचे वर्षातून कमीत कमी अधिवेशन बोलविणे राष्ट्रपतीवर बंधन कारक आहे ?

- अ) दोन ब) तीन क) चार ड) पाच

74. कोणत्या ठीकाणी वर्षभर दुपारची सावली तिरपी असते ?

- अ) ध्रुवीय प्रदेश ब) कर्कवृत्त क) मकरवृत्त ड) विषुववृत्त

75. कुतुबमिनार : भारत :: स्फिंक्स :

- अ) इटली ब) इराक क) इसत्रायल ड) इजिप्त

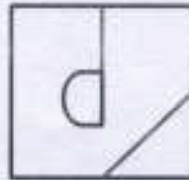
76. 'ट ले था प क क ख' ही सर्व अक्षरे जुळवून एक अर्थपूर्ण शब्द तयार केल्यास त्यातील सुरवातीपासून सहावे अक्षरे कोणते ?

- अ) ख ब) क क) ले ड) ट

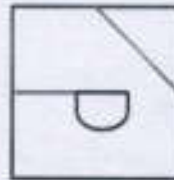
77. गटात न बसणारी आकृती ओळखा

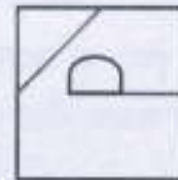
अ)

ब)

क)

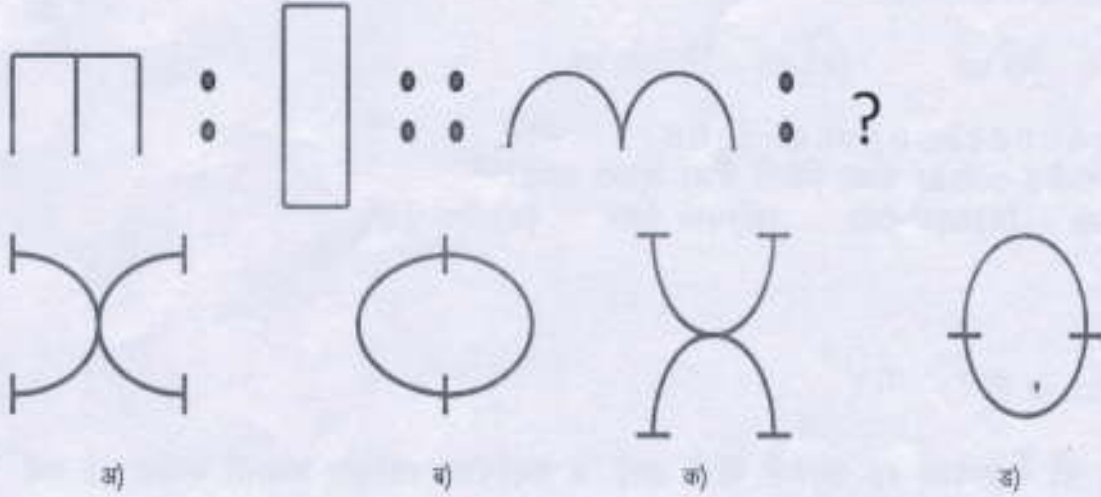

ड)

78. जिल्हा परिषद : मुख्यकार्यकारी अधिकारी : पंचायत समिती : ?

- अ) सभापती ब) सरपंच क) गटविकास अधिकारी ड) ग्रामसेवक

79. पहिल्या आकृतीचा दुसऱ्या आकृतीशी असलेला समसंबंध लक्षात घेऊन प्रश्नचिन्हाच्या ठिकाणी येणारी आकृती पर्यायी आकृत्यांमधून शोधा

80. 20 : 42 :: 12 : ?

- अ) 25 ब) 26 क) 30 ड) 28

81. गटात न बसणारे पद ओळखा 14, 28, 42, 54, 70, 84

- अ) 14 ब) 42 क) 54 ड) 70

82. एका सांकेतिक भाषेत 'नगरा' हा शब्द 'घखाचा' असा, 'मिनार' हा शब्द 'मिघाय' असा तर 'विचार' हा शब्द 'लिघाय' असा लिहितात तर त्याच भाषेत 'दिवस' हा शब्द कसा लिहावा

- अ) थिलस ब) थिलश क) थिलष ड) थिलस

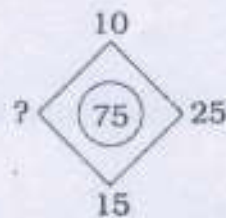
83. एका सांकेतिक भाषेत गायीला म्हैस म्हटले, म्हशीला कुत्रा म्हटले, कुत्र्याला गेंडा म्हटले, गेंड्याला गाढव म्हटले तर रेडकाला जन्म देणारे कोण?

- अ) गाय ब) म्हैस क) कुत्रा ड) गाढव

84. करणचा मुलगा हा सुमनच्या मुलीचा मामेभाऊ आहे. तर सुमनचे करणच्या पत्नीशी काय नाते आहे?

- (अ) वहिनी (ब) नणंद (क) बहीण (ड) जाऊ.

85)

- (अ) 3 (ब) 5 (क) 6 (ड) 2.

86. नितीनने सौरमला विचारले की, तुझ्याकडे एकूण किती गायी आहेत? तेव्हा सौरमने सांगितले की, आमच्या घरातील माणसे व गायी मिळून 38 पाय आहेत आणि गायींची व माणसांची डोकी यांची बेरीज 11 आहे, तर सौरमकडे एकूण किती गायी असाव्यात?

(अ) 32 (ब) 08 (क) 03 (ड) 09.

87. C D O G O D G O O D O C D G O D O C G O D G O D

वरील अक्षरमालेत GOD हा शब्द किती वेळा आला आहे?

(अ) पाच वेळा (ब) सहा वेळा (क) चार वेळा (ड) तीन वेळा

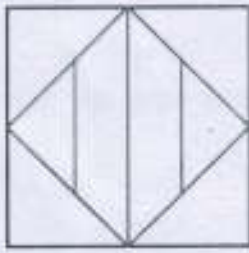
88. A, C, F, J, O, V

अ) A ब) F क) J ड) V

89. आज सरिता ही रेखापेक्षा 15 वर्षांनी मोठी आहे. 6 वर्षांनंतर त्यांच्या वयाची बेरीज 33 वर्षे होते. तर सरिताचे आजचे वय किती?

(अ) 21 वर्षे (ब) 25 वर्षे (क) 18 वर्षे (ड) 23 वर्षे

90. खालील आकृतीत एकूण किती चौकोन आहेत?

(अ) 9 (ब) 10 (क) 8 (ड) 12

91. सोबतच्या वर्तुळात प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?

(अ) 13 (ब) 19 (क) 31 (ड) 20

92. सीमाचा जन्म सोमवारी 15 सप्टेंबर 1997 रोजी झाला तर तिचा तिसरा वाढदिवस कोणत्या वारी येईल?

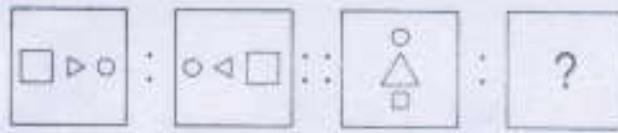
(अ) शुक्रवार (ब) गुरुवार (क) बुधवार (ड) शनिवार

93. एका सांकेतिक भाषेत, + ला Δ , - ला \square , x ला ∇ आणि \div ला \circ म्हटले, तर पुढील पदावलीत प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

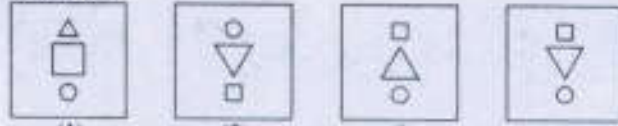
(15 Δ 14 \square 4) \circ 5 = ?

(अ) 4 (ब) 5 (क) 6 (ड) 10

94) प्रश्नआकृत्या

उत्तरआकृत्या

(1) (2) (3) (4)
अ ब क ड

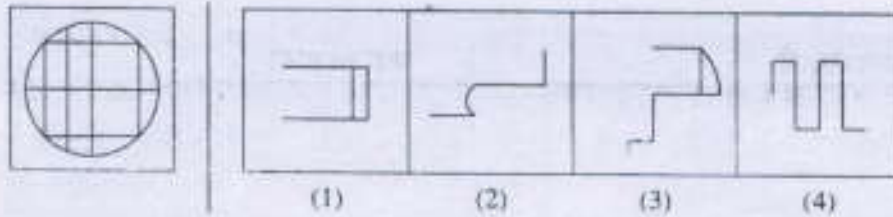
95. ** □ * □ □ * ? □ ? □ ? ** □

अ) * □ * ब) □ □ * क) □ * □ ड) ** □

96. खालील प्रश्नांत प्रश्नआकृतीत उत्तर आकृत्यांपैकी एक आकृती लपलेली आहे. त्या लपलेल्या आकृतीचा पर्याय-क्रमांक लिहा:

(1) प्रश्न आकृति

उत्तर आकृत्या

97) इंग्रजी वर्णमालेतील अक्षरांना A=1, B=3, C=5.....या प्रमाणे क्रमांक दिल्यास 13, 29 व 7 या क्रमांकांसाठी कोणती अक्षरे येतील?

(अ) FIG (ब) MAN (क) GOD (ड) GET

98) गटात न बसणारे संख्येचा पर्याय क्रमांक लिहा

(अ) 5.6 (ब) 7.4 (क) 7.3 (ड) 2.9

99. पुढील प्रत्येक प्रश्नात पहिल्या व दुसऱ्या पदाचा जसा संबंध आहे अगदी तसाच संबंध तिसऱ्या व प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणाऱ्या पदाचा आहे. वर प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणाऱ्या पदाचा क्रमांक लिहा:

2 ऑक्टोबर: महात्मा गांधी : 14 एप्रिल : ?

(अ) पं.जवाहरलाल नेहरु (ब) डॉ.राधाकृष्णन्
(क) ए.पी.जे.अब्दुल कलाम आझाद (ड) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर

100)

वरील त्रिकोणांतील प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?

(अ) 23 (ब) 29 (क) 31 (ड) 19

Provisional Answer Key

JUNIOR CLERK (कनिष्ठ लिपिक) लेखी परिक्षा

Question No	Answer	Question No	Answer	Question No	Answer	Question No	Answer
1	C	26	D	51	C	76	A
2	C	27	A	52	A	77	D
3	C	28	C	53	D	78	C
4	C	29	B	54	D	79	B
5	B	30	C	55	B	80	B
6	D	31	C	56	A	81	C
7	D	32	B	57	D	82	C
8	D	33	B	58	A	83	C
9	C	34	C	59	A	84	B
10	B	35	B	60	C	85	C
11	C	36	B	61	A	86	B
12	B	37	A	62	B	87	C
13	A	38	A	63	C	88	D
14	D	39	C	64	C	89	D
15	A	40	D	65	D	90	B
16	B	41	A	66	C	91	D
17	B	42	B	67	D	92	A
18	A	43	C	68	A	93	B
19	B	44	B	69	C	94	D
20	C	45	B	70	B	95	D
21	B	46	B	71	B	96	C
22	C	47	B	72	C	97	C
23	B	48	B	73	A	98	C
24	A	49	B	74	A	99	D
25	A	50	A	75	D	100	D